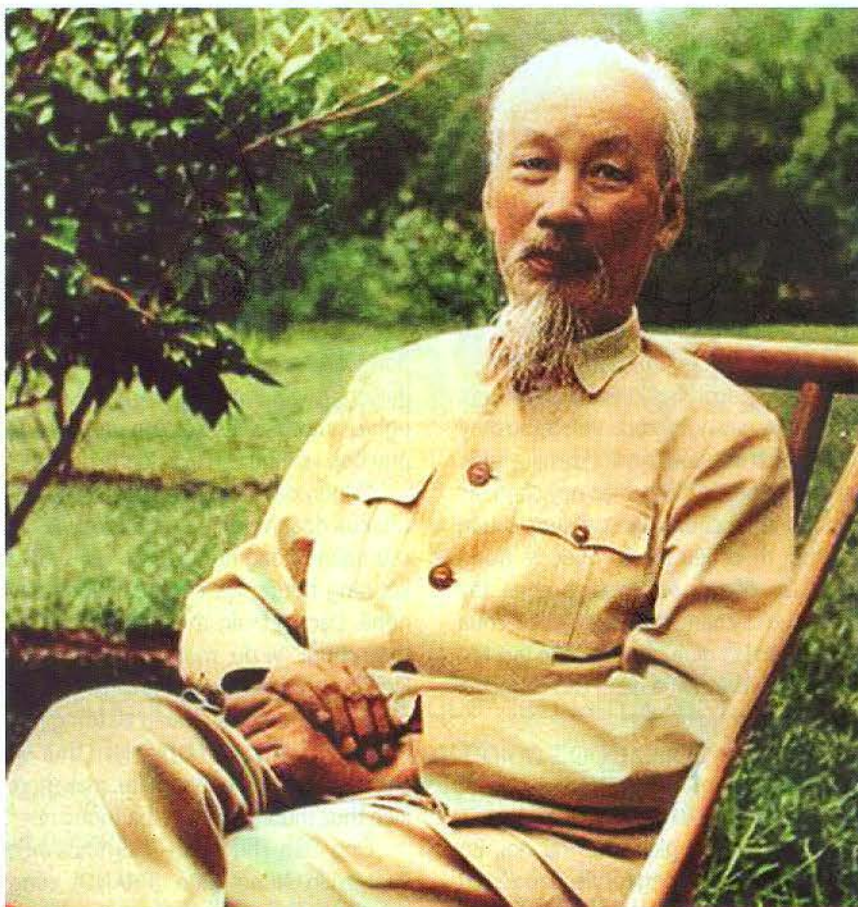

50 năm thực hiện những Di chúc của Bác Hồ (*)

PGS. TS NGUYỄN TRỌNG PHÚC

Nhà giáo Ưu tú, nguyên Viện trưởng Viện Lịch sử Đảng, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh

Di chúc của Chủ tịch Hồ Chí Minh được công bố chính thức đến nay tròn nửa thế kỷ. 50 năm đã qua, soi rọi vào hành trình xây dựng đất nước, ""những lời nhắn lại trước lúc đi xa"" của Người vẫn vẹn nguyên giá trị, như ngọn đuốc soi đường cho dân tộc. Tạp chí Nông Thôn Mới trân trọng đăng tải bài viết của PGS-TS. Nguyễn Trọng Phúc - Nhà giáo Ưu tú, nguyên Viện trưởng Viện Lịch sử Đảng, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh về hành trình 50 năm toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta thực hiện những tư tưởng lớn trong Di chúc của Bác Hồ.

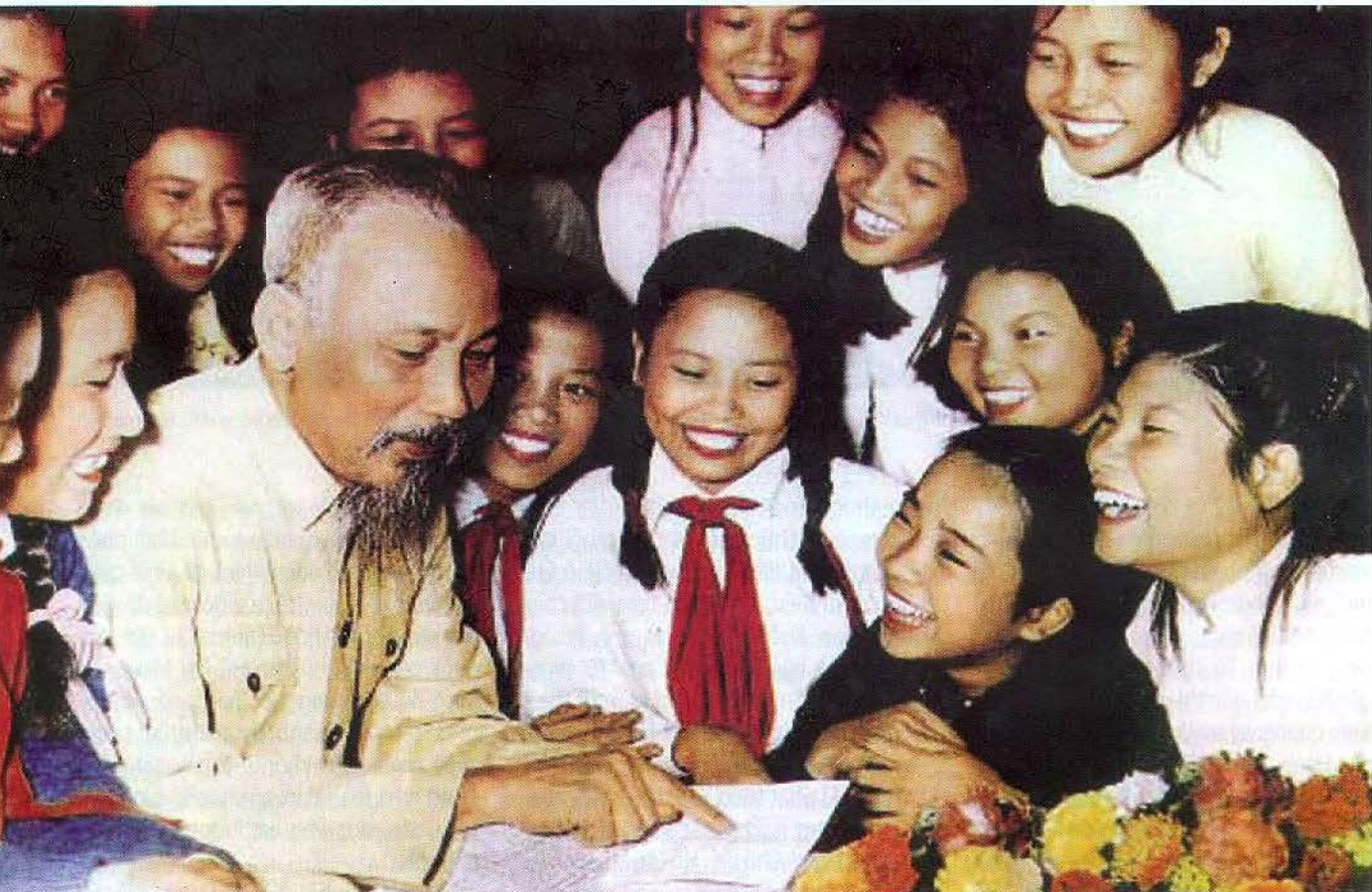
Phút nghỉ ngơi của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong vườn Phủ Chủ tịch. (ảnh tư liệu)

Chủ tịch Hồ Chí Minh bắt đầu khởi thảo Di chúc ngày 10.5.1965 và hoàn thành vào tháng 5-1969. Đó là chặng đường lịch sử đặc biệt khi cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước diễn ra vô cùng ác liệt. Trong hoàn cảnh đó, Người khẳng định: ""Dù sao chúng ta phải quyết tâm đánh giặc Mỹ đến thắng lợi hoàn toàn"", ""Cuộc chống Mỹ, cứu nước của nhân dân ta dù phải kinh qua gian khổ, hy sinh nhiều hơn nữa, song nhất định thắng lợi hoàn toàn. Đó là một điều chắc chắn"". (1).

Khẳng định chắc chắn thắng lợi bởi Chủ tịch Hồ Chí Minh thấu hiểu truyền thống chống giặc ngoại xâm kiên cường của dân tộc, không khuất phục trước bất cứ thế lực xâm lược nào; Người tin vào sức mạnh chính nghĩa của Việt Nam, chính nghĩa đồng nghĩa với thắng lợi. Người tin vào sức mạnh đoàn kết của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân với ban lãnh đạo dày dặn kinh nghiệm có đủ trí tuệ, bản lĩnh đưa sự nghiệp cứu nước đến toàn thắng. Tư tưởng lớn của Bác ở đây là độc lập dân tộc, là khát vọng tự do, thống nhất đất

nước. Không gì có thể lay chuyển được. Đảng và cả dân tộc Việt Nam đã hoàn thành sự nghiệp cao cả đó với Đại thắng mùa Xuân năm 1975. Tiếp đó, phải anh dũng chiến đấu ở hai biên giới Tây Nam và biên giới phía Bắc để bảo vệ độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc. Độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội là quy luật phát triển của cách mạng Việt Nam, là tư tưởng lớn của Hồ Chí Minh, đã và đang được Đảng Cộng sản Việt Nam hiện thực hóa trong công cuộc đổi mới. Hiện nay, phải thực

tư tưởng lớn trong

Chủ tịch Hồ Chí Minh với các cháu thiếu nhi. (ảnh tư liệu)

hiện tốt nhất Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới do Đảng đề ra, bảo vệ lợi ích quốc gia, dân tộc và phát triển bền vững đất nước theo con đường xã hội chủ nghĩa.

Một tư tưởng lớn trong Di chúc là xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Chủ tịch Hồ Chí Minh viết: Ngay sau khi cuộc kháng chiến thắng lợi “Theo ý tôi, việc cần phải làm trước tiên là chỉnh đốn lại Đảng”. Người nhấn mạnh ba vấn đề về Đảng: “Các đồng chí từ Trung ương đến các chi bộ cần phải giữ gìn sự đoàn kết nhất

trí của Đảng như giữ gìn con ngươi của mắt mình”, “Trong Đảng thực hành dân chủ rộng rãi, thường xuyên và nghiêm chỉnh tự phê bình và phê bình”, “Phải có tình đồng chí thương yêu lẫn nhau”. Đó là những phẩm chất đặc biệt của một Đảng chân chính cách mạng. Đạo đức và trách nhiệm của Đảng được Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: “Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải

xứng đáng là người lãnh đạo, là người đày tớ thật trung thành của nhân dân”.

Suốt 50 năm qua, nhất là từ sau ngày đất nước thống nhất, Đảng không ngừng chú trọng xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Đại hội VI của Đảng (12-1986) quyết tâm sửa chữa sai lầm, khuyết điểm của bệnh giáo điều, chủ quan, duy ý chí, phát triển nhận thức lý luận, đề ra đường lối đổi mới toàn diện, mở ra thời kỳ mới với những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử. Đảng kiên định nền tảng tư tưởng là chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, kiên định

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm và giành tình cảm đặc biệt đến giai cấp nông dân. (ảnh tư liệu)

con đường xã hội chủ nghĩa trong khi chế độ xã hội chủ nghĩa khủng hoảng và sụp đổ ở nhiều nước. Từ thực tiễn đổi mới, nhận thức về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ngày càng sáng tỏ hơn. Tổ chức đảng vững mạnh gắn liền với hoàn thiện hệ thống chính trị, tăng cường vai trò lãnh đạo và cầm quyền của Đảng. Trong xây dựng Đảng cũng đã bộc lộ những hạn chế, khuyết điểm đó là một bộ phận cán bộ, đảng viên kể cả cán bộ lãnh đạo suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” sa vào chủ nghĩa cá nhân, tham nhũng, quan liêu, lãng phí. Đại hội XII của Đảng (1-2016) đặt nhiệm vụ xây dựng Đảng về đạo đức ngang với xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, tổ chức. Hiện nay, nhiệm vụ xây dựng, chỉnh đốn Đảng đang được thực hiện với những giải pháp đồng bộ theo Nghị quyết T.Ư 4, khóa XII (10-2016), đã và đang đạt được kết quả rất quan trọng gắn liền với thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, ngày 15-5-2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh và đang được tiếp sức bởi sự đánh giá nghiêm túc, có trách nhiệm 50

năm thực hiện Di chúc của Bác.

Trong Di chúc, một tư tưởng nổi bật là tư tưởng vì dân, vì con người. Hồ Chí Minh thấu hiểu, nhân dân “bao đời chịu đựng gian khổ” nhưng rất anh hùng, dũng cảm, hăng hái, cần cù, “Từ ngày có Đảng, nhân dân ta luôn luôn đi theo Đảng, rất trung thành với Đảng”. Người mong muốn: “Đảng cần phải có kế hoạch thật tốt để phát triển kinh tế và văn hóa, nhằm không ngừng nâng cao đời sống của nhân dân”. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Đầu tiên là công việc đối với con người”. Người lưu ý cần chăm sóc những người đã chiến đấu, hy sinh vì đất nước, với liệt sĩ, thương binh, thanh niên xung phong, gia đình có công, với phụ nữ, với nông dân, công nhân. Chăm lo đời sống của mọi người “quyết không để họ bị đói rét”. Chú trọng đào tạo lớp người có trình độ cao để xây dựng chủ nghĩa xã hội. Người quan tâm tới cả những nạn nhân của chế độ xã hội cũ cần phải giáo dục, cải tạo họ thành “những người lao động lương thiện”.

Chăm lo cuộc sống con người gắn liền xây dựng lại đất nước to đẹp hơn. Người lưu ý “về kế hoạch xây dựng lại

thành phố và làng mạc đẹp đẽ, đàng hoàng hơn trước chiến tranh. Khôi phục và mở rộng các ngành kinh tế. Phát triển công tác vệ sinh, y tế. Sửa đổi chế độ giáo dục cho hợp với hoàn cảnh mới... Củng cố quốc phòng”. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng đó là những việc nặng nề, to lớn, phức tạp. “Để giành lấy thắng lợi trong cuộc chiến đấu không lồ này cần phải động viên toàn dân, tổ chức và giáo dục toàn dân, dựa vào lực lượng vĩ đại của toàn dân”.

Thực tiễn phát triển đất nước suốt 50 năm qua, Đảng, Nhà nước đã động viên toàn dân, dựa vào sức mạnh của nhân dân để xây dựng đất nước “lấy dân làm gốc” động viên sức dân để làm lợi cho dân. Chính lợi ích, nguyện vọng và sáng kiến của nhân dân là nguồn gốc quan trọng của đường lối đổi mới, khi đã có đường lối đổi mới, cũng chính các tầng lớp nhân dân là người hưởng ứng thực hiện và đã đem lại những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử. Kinh tế không ngừng phát triển, đất nước ra khỏi khủng hoảng và tình trạng kém phát triển, trở thành quốc gia có thu nhập trung bình. Khi bắt đầu đổi mới (1986), thu nhập

Chủ tịch Hồ Chí Minh với đồng bào các dân tộc thiểu số. (ảnh tư liệu)

PGS. TS Nguyễn Trọng Phúc.

“**Những tư tưởng lớn trong Di chúc của Bác Hồ là những vấn đề chiến lược căn bản, quy luật vận động và phát triển của cách mạng Việt Nam. Đảng và Nhà nước đã và đang thực hiện và phát triển sáng tạo trong điều kiện mới bảo đảm cho đất nước phát triển nhanh, bền vững theo con đường xã hội chủ nghĩa mà Bác Hồ, Đảng và nhân dân ta đã lựa chọn.**”

binh quân đầu người một năm khoảng 150 USD, đến năm 2018 đã đạt gần 2.600 USD. Tỷ lệ đói nghèo từ 58% năm 1993 đến cuối năm 2018, giảm xuống còn dưới 6%. Nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, hội nhập kinh tế quốc tế đã thúc đẩy mạnh mẽ quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước.

Với các chiến lược phát triển kinh tế - xã hội và các chính sách cụ thể, cuộc sống của nhân dân không ngừng được nâng cao cả về vật chất, văn hóa, tinh thần. Phần lớn vùng nông thôn được cải thiện về nhà ở, có điện lưới quốc gia, được sử dụng nước sạch, tiếp cận công nghệ thông tin. Cuối năm 2018, hơn 43% số xã của cả nước đạt chuẩn nông thôn mới. Nông nghiệp phát triển sản xuất hàng hóa lớn, hướng tới nền nông nghiệp sạch, công nghệ cao thỏa mãn nhu cầu trong nước và xuất khẩu. Công nghiệp hóa, hiện đại hóa gắn liền với đô thị hóa quy mô lớn. Các thành phố phát triển theo mục tiêu đô thị hiện đại, văn minh, thông minh và đáng sống. Bộ mặt đất nước đã đàng hoàng hơn, to đẹp hơn như ước muốn của Bác Hồ, đã gặp rất nhiều lần so với thời còn chiến tranh và trước khi đổi

mới. Cả về chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh, đối ngoại, “Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ và vị thế như ngày nay” (2).

Quá trình xây dựng, phát triển đất nước đã đạt những thành tựu to lớn, song vẫn tồn tại những nguy cơ. Các nguy cơ tụt hậu về kinh tế, chênh lệch xã hội chủ nghĩa, tham nhũng, lãng phí và “diễn biến hòa bình” vẫn diễn ra, có phần phức tạp hơn. Trong khi mức sống vật chất không ngừng tăng lên thì lại có một bộ phận dân cư có biểu hiện xuống cấp về chuẩn mực văn hóa, đạo đức, một bộ phận cán bộ, đảng viên suy thoái. Đó thật sự đang là một nguy cơ lớn đối với sự phát triển của đất nước và dân tộc, đe dọa đến sự tồn vong của chế độ. Thực tế đó đòi hỏi phải suy nghĩ về điều Bác Hồ đã viết trong Di chúc, chống lại những gì cũ kỹ, hư hỏng là cuộc chiến đấu không lối rẽ mới có thể tạo ra “những cái mới mẻ, tốt tươi”.

Hồ Chí Minh là nhà hoạt động quốc tế lỗi lạc. Ở Người thể hiện chủ nghĩa quốc tế trong sáng, cao cả và tinh đoàn kết, trách nhiệm chân thành, thủy chung. Trong Di chúc, Người mong Đảng ta ra

sức hoạt động để củng cố, khôi phục và tăng cường đoàn kết quốc tế “có lý, có tình”. Đảng đã tiếp tục nêu cao tinh thần quốc tế. Thực hiện nghĩa vụ quốc tế giúp nhân dân Campuchia xóa bỏ chế độ diệt chủng và giúp bạn hồi sinh, phát triển đất nước. Tăng cường giúp đỡ cách mạng Lào với tinh thần đoàn kết đặc biệt. Chân thành đoàn kết với đồng chí, bạn bè truyền thống. Ngày nay, Đảng, Nhà nước Việt Nam không ngừng đoàn kết với các nước, các lực lượng có cùng ý thức hệ và chế độ chính trị, đồng thời mở rộng hợp tác, đoàn kết với tất cả các nước với tinh thần Việt Nam là bạn, là đối tác tin cậy, thành viên có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế. ■

(1) Hồ Chí Minh Toàn tập, Nxb CTQG, H, 2011, tập 15, trang 621. Các câu đề trong ngoặc kép đều dẫn từ Di chúc, trong tập sách đã dẫn.

(2) Đảng Cộng sản Việt Nam: Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương khóa XII, Văn phòng Trung ương Đảng, H, 2016, trang 20.

(*) Nguồn: Nhân Dân